

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTAMÂNĂ

Sub conducerea D-lui SILIU RĂDULESCU Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
15, STR. JULES MICHELET, 15

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR
1 Nov. 1893 — 17 Aug. 1931

Ionescu-Doij. — *Academia și Dreptul și d-l Andrei Rădulescu. Jurisprudența română.* — *Inalta Curte de Casație S. U.* — Constituționalitatea legilor. — Imposit de echivalent. — Prelevare asupra capitalului. — (Societatea anonimă Saral cu Fiscal).

Inalta Curte de Casație S. III. — Contencios administrativ. Termenul de introducere a acțiunii. (Ministerul de Justiție cu M. Eșianu și N. Buzea).

In notă: Două opinii făcute la Curtea de Apel din Buc. S. III-a.

Curtea de Apel din București S. III. — Persoană juridică. — Caracter public. — Art. 1 din legea persoanelor juridice. (Soc. „Danubiana” cu Asociațiunea de Ameliorațiuni Petroșani-Arsache).

Jurisprudența străină. — Amnistie. — Cu o notă a D-lui D. Cotrutz.

„ACADEMIA ȘI DREPTUL”

ȘI

D-l Andrei Rădulescu

„Academia și Dreptul” este titlu unei conferințe ținută la Radio la 25 Mai 1934, de d-l Andrei Rădulescu, într'un ciclu de conferințe ale membrilor Academiei Române.

În această conferință, d-l Andrei Rădulescu a căutat să explice și să înlăture învinuirea adusă Inaltei noastre instituții de cultură „că n'a dat științei Dreptului sau culturai juridice atențiunea cuvenită, prin aceea că n'a ales și n'a primit, în sânul său pe reprezentanții autorizați ai acestei științe sau culturi, adică pe juriști”.

Învinuirea se referă bine înțeles la trecut, căci în prezent, începând cu 12—14 ani în urmă, Academia Română primește în sânul ei și pe juriști. Actualmente Academia numără între membrii săi o serie de juriști, din cari 2 membrii activi, 5 membrii onorari și trei corespondenți.

Alegerea făcută chiar în anul trecut, în sesiunea din Mai, ca membru activ a Marelui nostru Ministru de externe d-l N. Titulescu, unul dintre cei mai străluciți juriști pe cari țara i-a putut avea și care încă din sesiunea de Mai 1930 era membru onorar, dovedește că chestiunea nu se mai poate pune și că învinuirea rămâne fără obiect.

Dacă totuși revin asupra acestei chestiuni, o fac pentru că nu sunt în totul de acord cu d-l Andrei Rădulescu, în ce privește trecutul, și pentru că voesc să explic cauzele schimbării de păreri între nemuritori,

explicațiuni cari nu se găsesc în conferința d-lui Andrei Rădulescu.

D sa cu talentul și competența-i cunoscută examinând titlurile tuturor membrilor Academiei Române, — foști și actuali — găsește că învinuirea nu poate fi întemeiată pentru că mulți dintre foștii membrii ai Academiei erau și juriști.

„Cu toate că nu i s'a dat acest număr de locuri — spune D-sa — totuși a avut totdeauna reprezentanții săi în diversele categorii de membri, chiar dacă n'au fost în secția de istorie și științe sociale, sau dacă activitatea principală nu le-a fost Dreptul”.

Credem și noi că învinuirea nu poate fi întemeiată, dar după părerea noastră, nu pentru că au existat juriști în Academie, de oarece aproape toți cei al căror nume se invoca de D-sa au fost aleși în Academie pe baza altor specialități și dacă întâmplător acești membrii au fost și juriști, aceasta nu înseamnă că știința Dreptului s'a bucurat de atențiunea Academiei și că juriștii au fost aleși în Academie.

Faptul ca juriștii nu erau aleși în Academie e — după noi — necontestat. Aceasta nu se datorește cum au crezut unii numai faptului că Marele dispărut D. Sturdza, secretarul perpetuu al Academiei nu vedea cu ochi buni pe juriști, ci împrejurării cum arată și d-l Andrei Rădulescu că la început cadrul secțiunilor a fost complectat cu persoane, cari prin specialitatea lor, puteau ajuta Academia în lupta grea ce o ducea pentru stabilirea limbei și locului nostru în istorie, luptă în cari juriști nu erau cei mai indicați colaboratori.

Acesta e motivul real pentru care învinuirea nu e întemeiată. În al doilea rând, am revenit asupra chestiunii ridicată de d-l Andrei Rădulescu, pentru că vroiam să adaug, cu titlu de complectare, un fapt nou pe lângă cele expuse de d-l Andrei Rădulescu, fapt pe care D-sa cu drept cuvânt nu putea să-l spună și care explica cauza schimbării opiniunii între membrii Academiei în favoarea juriștilor.

E faptul, că alegerea și acceptarea juriștilor în Academie, pe baza specialității lor, s'au făcut în epoca după intrarea în Academie a d-lui Andrei Rădulescu

În adevăr d-sa a fost ales, mai întâiu membru corespondent la 5 Iunie 1919, și apoi membru activ, în locul regretatului mare istoric Al. Xenopol, după un an, în ședința dela 2 Iunie 1920,

După această dată, au fost aleși o serie de juriști: unii onorari, alții corespondenți, între cari: Victor Romniceanu (6 Iunie 1923) G. Tașcă (4 Iunie 1926) Ionescu-Dolj (26 Mai 1928) Em. Pantazi (28 Mai 1929) G. Buzdugan (.8 Mai 1929) N. Titulescu (31 Mai 1930) C. Hamangiu (29 Mai 1930) V. Erbiceanu (30 Mai 1932) Oscar Niculescu și G. Plop (1934.)—În fine, reelegerea d-lui N. Titulescu ca membru activ, pentru care tot D-sa a făcut propunerea ¹⁾

Tot în urma propunerilor și rapoartelor sale au fost aleși membri onorari mai mulți savanți străini, între cari d-ni: Paul Collinet, H. Capitant, F. Gény, V. Scialoga J. Bonnacase (corespondent).—Acest fapt ne arată că d. l. Andrei Rădulescu, mare jurist el însuși ²⁾ și deci în măsură de a aprecia importanța acestei ramuri a științei, a luat inițiativa acestor alegeri și tot d-sa a avut darul de a convinge pe colegii săi de utilitatea prezenței juriștilor în sânul Academiei.—De altfel, în cercurile Academiei Române, se știe lupta ce D-sa a dus pentru reușita acestei idei.

Mai mult, în dorința de a adapta tot mai mult organizația Academiei la concepțiile și nevoile timpului, a stăruit continuu să se dea juriștilor mai multe locuri în Academiei, ca și științelor sociale și economice.

A susținut însă că nu se poate trece deodată la o organizație cu prea multe secții.

D-sa este autorul propunerii făcute în sesiunea generală din 1935, de a se modifica statutele în sensul de a se păstra 3 secții, însă adăugând câte 3 locuri în fiecare secție și că aceste locuri să fie rezervate specialităților mai puțin reprezentate sau care nu sunt reprezentate în Academie.

Propunerea a fost primită cu unanimitate și astfel s'a dat Academiei o organizație mai largă în care și Dreptul va avea mai multe locuri.

Ideea e câștigată și sper definitiv, între toți membrii Academiei, căci aproape la fie care vacanță, în secția istorică, juriștii se bucură de atenția de a fi luați în considerațiune.

Alegerea d-lui Titulescu, ca membru activ — acea-

1) Vezi textul acestei propuneri în întregime în „Curierul Judiciar” No. 27/935. După câțștiu tot d sa a propus, când erau încă în viață, a fi aleși ca membrii activi, pe Toma Stelian, D. Alexandrescu și Ștef. Longinescu — propuneri, cari spre marele său regret n'au izbutit.

2) E de remarcat că d-sa a fost ales în Academie ca jurist și pentru merite juridice iar nu ca istoric.

Din rapoartele prezentate academiei, tipărite în *Anale* (în special Anala 1919—1920 pag. 104) se vede că s'a avut în vedere activitatea sa „pe câmpul juridic” și „meritele sale pe câmpul jurisprudenței” E adevărat că între lucrările sale se menționează că a ținut și un curs mult apreciat de Istoria Dreptului Român. În altă parte a raportului pentru alegerea ca membru activ se spune că d. A. R. s'a distins ca Juristconsul și a îmbogățit literatura juridică cu scrieri de necontestată valoare

stă mândrie a juriștilor — tot după propunerea d-lui Rădulescu, e o nouă satisfacțiune dată lor.

Dar dragostea d-lui A. Rădulescu pentru știința dreptului nu s'a mărginit aci, ci a mers mai departe, căci necontestat este că tot d-sale i se datorește și faptul că lucrările juriștilor sunt admise la premii și multe din ele au fost premiate.

Începând din 1921, au fost premiate mai multe lucrări juridice, dintre cari cea mai mare parte pe baza rapoartelor întocmite de D-sa.

Astfel putem cita după Analele Academiei:

1. *Soli și agenți ai domnilor Moldovei la Poară în secolul al XVII-lea* de Condurachi Ioan D.—București, 1920 (premiat în sesiunea din 1921).

2. „*Noul codice de ședință al judecătorului de ocol adnotat și comentat*” de Botez Corneliu. Buc. 1921 (premiat în sesiunea din 1922),

3. „*Codul de procedură civilă adnotat*” de Dan Em.—Ed. III. Buc. 1921 (premiat în sesiunea din 1922).

4. „*Dreptul penal militar. Infracțiunile de Maior* Chiru Vasile D.—Vol. I. Buc. 1924 (premiat în sesiunea din 1926).

5. „*Despre contractul de transport*” de Cristoforeanu E. avocat.—Buc. 1925 (premiat în sesiunea din 1926).

6. „*Cod civil adnotat*” de Hamangiu C.—Vol. I-III Buc. 1925 (premiat în sesiunea din 1926).

7. „*Studii de drept civil comparat*” de Docan P. George. Buc. 1926 (premiat în sesiunea din 1927).

8. „*Contribution à l'étude des origines de l'ancien droit coutumier roumain*” de Fotino Georges.—Paris, 1926 (premiat în sesiunea din 1927).

9. „*Tanoviceanu, Tratat de drept și procedură penală*” de Dongoroz V., Chiseliță C., Laday St. și Decusară E.—Buc. 1924 — 27 (premiat în sesiunea din 1928.)

10. „*Dreptul falimentar roman în legislația teritoriilor alipite*” de Pașcanu Mihail.—Buc. 1926 (premiat în sesiunea din 1928).

11. „*Legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică*” de Mănescu P. Alex. și Stoenescu D. D.—Craiova 1927—(premiat în sesiunea din 1928).

12. „*Tratat de drept civil român*” de Hamangiu C. Rosetti Bălănescu C., Băicoianu Al.—Vol. I-III Buc. 1928 (premiat în sesiunea din 1929).

13. „*Legea asupra proprietății literare și artistice, comentată și adnotată etc.*” de Scondăcescu B., Devesel D. și Duma C. N.—Buc. 1934 (premiat în sesiunea din 1935).

14. „*Raportul asupra manuscrisului cu motto "Natura non vincitur nisi parendo"* (Bacon,—depus la premiul I. C. Atanasiu, cu subiectul „Criteriul biologic în drept” (premiat în sesiunea din 1935).

În afară de aceasta, din *Anale* se constată că d-sa a mai făcut rapoarte pentru încă alte 19 lucrări juridice, dar care nu au obținut premii.

Trebuie să menționez că în prezent Academia Ro-

mână acordă multă atențiune juriștilor și științei dreptului în genere, pentru că din Anale se vede că a acordat premii și pe baza rapoartelor altor membri, chiar numai din cei corespondenți.

Am ținut să adaug toate acestea la cele spuse de d-l Andrei Rădulescu, pentru ca adevărul să iasă la lumină și să fie cunoscut și de alți, în chestiunea „Academiei Române și Dreptul”, sperând că nu se va adeveri versul lui Terențiu: *Veritas odium parit*.

Ionescu-Dolj
Președ. Cons. Legislativ

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNI-UNITE

Audiența de la 23 Mai 1935

Președinția D-lui D. Volanschi, prim președinte.

Societatea anonimă Saral cu Fiscul.

CONSTITUȚIONALITATEA LEGILOR.—IMPOZIT DE ECHIVALENT.—PRELEVARE ASUPRA CAPITALULUI.—ART. 17, 109—112 DIN CONSTITUȚIE.—ART. 16 DIN LEGEA TIMBRULUI.

1) Impozitul poate atinge deopotrivă nu numai veniturile contribuabililor ci și capitalul pe care aceștia l-ar poseda și pe care legiuitorul l-ar găsi susceptibil de a fi impus, fără ca prin aceasta să se violeze vre un text constituțional, de oare-ce legiuitorul constituant, prin art. 109—112, în materie de impozite, prevede numai că nici un impozit de orice natură nu se poate stabili de cât pe baza unei legi și numai în folosul Statului, județelor sau comunelor și că privilegiile în această materie sunt interzise, fără însă ca prin vre una din aceste dispozițiuni să se interzică impozitul asupra capitalului.

2) Dacă prin art. 17 din Constituție se garantează proprietatea de orice natură, de aci nu rezultă că legiuitorul constituant a înțeles să o scutească și de plata impozitelor convenite statului, astfel că, chiar dacă impozitul de echivalent, stabilit prin art. 16 din legea timbrului, ar constitui o prelevare asupra capitalului investit în imobile, totuși această dispoziție de lege care îl creiază, nu violează textul art. 17 din constituție.

No. 37. — Se declară constituționale dispozițiunile art. 16 din legea timbrului.

Curtea deliberând,

Asupra chestiunii constituționalității art. 16 par. 1 și 2 din legea timbrului, modificată prin legea din 1 Februarie 1933, chestiune trimisă în judecata Secțiunilor Unite de către Administrația Financiară a sectorului I București, fiind ridicată în procesul dintre Soc. anonimă Saral și Fisc, pentru impunere.

Având în vedere actele dela dosar din cari se

constată că Soc. an. Saral a fost impusă pe anul financiar 1933—1934 la un impozit de echivalent de 6080 lei pentru imobilul său din București, situat în Șoseaua Koseleff Nr. 53 evaluat la suma de 7.600.000 lei.

Apelul făcut de societate împotriva acestei impuneri a fost respins de Comisiunea de judecată de pe lângă Administrația Financiară, astfel încât impunerea a rămas definitivă.

Cum cu ocaziunea judecării apelului s'a invocat de către Societatea Saral neconstituționalitatea art. 16 par. 1 și 2 din legea timbrului în baza căruia s'a făcut impunerea, dosarul a fost trimis acestei Inalte Curți.

Văzând motivul de neconstituționalitate astfel formulat:

„Art. 16 din legea timbrului este neconstituțional, fiind contrar dispozițiilor art. 17 și 112 din Constituție, întrucât acest impozit este prevalarea asupra capitalului investit în imobile, care tinde la confiscarea proprietății, pe care art. 17 din Constituție îl garantează.

De asemenea el este contrar art. 112 din Constituție care stabilește principiul că nu se pot crea privilegii în materie de impozite: ori impozitul pe echivalent, însuși prin definiția lui, este un impozit creat asupra bunurilor mobile și imobile, aparținând persoanelor juridice de interes public și privat, deci care lovește numai o singură categorie de contribuabili și este deci contrar prevederilor art. 112 din Constituție.”

Având în vedere că art. 16 par. I și II din legea timbrului supune persoanele juridice de interes public și privat la un impozit anual de echivalent de 0,40 % pentru bunurile imobiliare prin natura lor și de 0,29 % pentru bunurile mobiliare de orice fel, societățile pe acțiuni și cooperative fiind impuse numai pentru bunurile lor imobiliare.

Considerând că impozitul fiind o prestațiune pecuniară impusă contribuabilului în scop de a subveni la cheltuelile Statului, contribuabilii nu au în această materie drepturi ci numai obligațiuni, în acest sens că legiuitorul reglementează contribuțiunile directe după cum crede că reclamă Interesul general al Societății.

Că având scopul arătat, impozitul poate atinge deopotrivă nu numai veniturile contribuabililor, ci și capitalul pe care aceștia l-ar poseda și pe care legiuitorul l-ar găsi susceptibil de a fi impus.

Că legiuitorul constituant, prin art. 109 112, în materie de impozite, prevede că nici un impozit de orice natură nu se poate stabili decât pe baza unei legi și numai în folosul Statului, județelor sau comunelor și că privilegiile în această materie sunt interzise.

Că nici una din aceste dispozițiuni nu opresc impozitul asupra capitalului.

Că art. 17 din Constituție, invocat în speță, este

străin materiei impozitului, întrucât acest text garantează proprietatea de orice natură, dar, n-o scutește de plata impozitelor convenite Statului.

Că astfel fiind, chiar dacă impozitul de echivalent ar constitui — după cum pretinde recurenta — o prelevare asupra capitalului investit în imobile, totuși dispozițiunea de lege care îl creiază nu violează, pentru motivele arătate, textul art. 17 din Constituție.

Având în vedere că recurenta a mai susținut că art. 16 din legea sus menționată violează și dispozițiunile art. 112 din Constituție.

Considerând că acest articol din Constituție pune principiul că nu se pot crea privilegii în materie de impozite.

Că însă art. 16 din legea timbrului suptne la impozitul de echivalent toate persoanele juridice de interes public și privat.

Că impunând depotrivă toate persoanele aflate în aceeași categorie de contribuabili, textul nu calcă principiul egalității în materie de impozite și deci nu violează art. 112 din Constituție.

Că, față de cele expuse, motivele de neconstituționalitate se înlătură, fiind neintemeiate.

Pentru aceste motive declară constituționale dispozițiunile art. 16 legea timbrului.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența de la 18 Decembrie 1935

Președinția D-lui D. G. Lupu, președinte

Ministerul de Justiție cu M. Eșianu și N. Buzea

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — TERMENUL DE INTRODUCEREA ACȚIUNEI ÎN CAZ DE ÎNLOCUIRE, MUTARE SAU PUNERE ÎN RETRAGERE A UNUI FUNCȚIONAR LEGAL NUMIT. — DACĂ ÎN ACESTE EXPRESIUNI MAI POT FI ÎNCADRATE ȘI ALTE NOȚIUNI. — ART. 4 AL 2 DIN LEGEA CONTENCIOSULUI ADMINISTRATIV.

Termenul de 30 de zile, în care legiuitorul a limitat timpul în care se poate introduce o acțiune în contencios în caz de mutare din funcțiune a unui funcționar legal numit, este prevăzut nu numai pentru funcționarul care a suferit o mutare, ci și pentru funcționarul care a cerut să i se acorde acest post, vacant înainte de mutarea efectuată, sau căruia din oficiu și independent de orice cerere trebuia să i se acorde acel post și nu i s'a acordat; de oarece în expresiunile de „înlocuire, mutare, sau punere în retragere” întrebuițate în art. 4 al. 2 din legea contenciosului administrativ, trebuiesc încadrate în mod necesar, toate actele administrative de autoritate prin cari se aduc schimbări în pozițiunea funcționarilor, și ar fi irațional a se decide că numai funcționarul public mutat ilegal trebuie să atace actul în treizeci de zile, iar cel care pretinde că acel loc i se cuvenea lui și nu celui mutat, să aibă dreptul a-l ataca ori când.

No. 2203/935. — Admis pentru motivul I recursul făcut de Ministerul Justiției în contra deciziei cu No. 14/934 a Curții de Apel din Chișinău S. I în proces cu M. Eșianu și N. Buzea.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Ministerul Justiției contra deciziei cu No. 13/935 a Curții de Apel Chișinău S. I-a dată în proces cu magistrații Mihail Eșianu și N. Buzee din Iași;

Având în vedere că prin deciziunea supusă recursului Curtea de Apel din Chișinău S. I-a admis în parte acțiunea în contencios intentată de Mihail Eșianu, Președinte de Tribunal, contra Statului Român reprezentat prin Ministerul Justiției, a constatat că ilegal actul administrativ de autoritate a Ministerului de Justiție de a nu fi numit pe reclamant în postul vacant de Consilier la Curtea de Apel din Iași în urma propunerii făcută de Consiliul Superior al Magistraturii și a invitat Ministerul a satisface dreptul reclamantului numindu-l în primul loc vacant de Consilier la sus zisa Curte.

Având în vedere că înainte de a intra în fondul acțiunii, Ministerul de Justiție prin reprezentantul său a ridicat excepțiunea de tardivitate a acțiunii, susținând că din moment ce N. Buzea Procuror la Curtea de Apel din Iași recomandat de Consiliul Superior al Magistraturii, a fost numit în postul vacant de Consilier la acea Curte prin I. D. R. No. 3446 din 22 Octombrie 1931, iar reclamantul M. Eșianu Președinte al Tribunalului Iași prin acțiunea sa în contencios a atacat aeeastă numire pe motiv că acel loc de Consilier trebuia să-i fie dat D-sale ca fiind recomandat de Consiliul Superior al Magistraturii de trei ori consecutiv, acțiunea trebuia intentată în termen de trei zeci zile dela aparițiunea acestui Decret în Monitorul Oficial; a I.D.R. ce se atacă.

Având în vedere că instanța de fond a respins ca nefondat acest incident de tardivitate, motivând că acțiunea din speță nu intră în cadrul acțiunilor prevăzute de art. 4 din legea contenciosului administrativ, care trebuie să fie intentate în termen de 30 zile, întrucât actul administrativ de autoritate al Ministerului Justiției atacat, nu poate fi asimilat cu o înlocuire, mutare sau punere în retragere, ci acțiunea din speță intră în cadrul general prevăzut de art. 1 din legea contenciosului administrativ, putând fi intentată oricând;

Având în vedere că împotriva acestui mod de a judeca al instanței de fond, Ministerul de Justiție a formulat următorul motiv de casare:

„Exces de putere. Violarea art. 1 și 4 din legea contenciosului administrativ, în sensul că acțiunea în contencios fiind tardivă, Curtea de Apel în mod cu totul greșit a respins incidentul de tardivitate ridicat de Ministerul de Justiție și a considerat acțiunea ca fiind intentată în termen, deși ea a fost intentată după aproape trei ani dela data actului administrativ de autoritate, atacat cu acțiune în contencios.

„În adevăr, potrivit art. 4 din legea contenciosului administrativ, în caz de înlocuire, acțiunea în contencios trebuie să se facă în termen de 30 zile libere dela publicarea în Monitorul Oficial a actului de înlocuire, iar în cazul când particularul a adresat o

„cerere administrației, cererea în Justiție se va face în termen de 30 zile, socotit după expirarea alter 30 zile dela înregistrarea cererei.

„Ori acțiunea în contencios este tardivă din ambele puncte de vedere, prevăzut de textul suscitată, pentru următoarele considerațiuni :

„Intimatul magistrat, Mihail Eștanu, a făcut acțiune în contencios cerând să se anuleze Inaltul Decret Regal cu No. 3446/931, prin care d-l N. Buzea a fost numit Consilier la Curtea de Apel din Iași și a se obliga Ministerul Justiției a-l numi pe d-sa Consilier la acea Curte de Apel, întrucât la data de 22 Octombrie 1931, data decretului de mai sus, Ministerul era obligat să-l numească în funcțiune, și prin numirea d-lui N. Buzea, Ministerul a săvârșit un act ilegal, numind pe altul în locul său.

„Acesta fiind obiectul acțiunii nu mai încapă nici o îndoială că în speță, actul pretins ilegal de reclamant, constituie o înlocuire din funcțiune a d-sale și în consecință acțiunea în contencios urma să fie intentată în 30 zile dela data publicării în Monitorul Oficial a Inaltului Decret Regal No. 3446/931, prin care d-l N. Buzea a fost numit în locul său, astfel încât Curtea de Apel în mod cu totul greșit motivează că această situațiune nu poate fi asimilată cu acțiunea în caz de înlocuire.“

Având în vedere că prin acest motiv de casare recurentul se plânge de exces de putere și violarea art. 1 și 4 din legea contenciosului administrativ, susținând în desvoltarea motivului că reclamantul M. Eșianu cerând prin acțiunea sa anularea I.D.R. cu care a fost numit în locul de Consilier la Curtea de Apel din Iași Procurorul de Curte N. Buzea și obligarea Ministerului să-l numească pe d-sa în acel loc, urmează că actul pretins ilegal de reclamant, constituie o înlocuire a sa din funcțiune și în consecință în conformitate cu art. 4 din legea contenciosului administrativ acțiunea trebuie intentată în termen de 30 zile dela publicarea I.D.R. în Monitorul Oficial :

Considerând că art. 4 alin 2 din legea contenciosului administrativ pune principiul general că acțiunile în contencios se pot introduce oricând ;

Că însă același text vorbind mai departe de termenul în care se pot introduce diferite categorii de acțiuni în contencios, deroagă dela principiul general și prevede în mod limitativ două categorii de excepțiuni prima categorie, care interesează în soluționarea acestui proces este : în caz de înlocuire, mutare sau punere în retragere în contra legii a funcționarilor inamovibili legal numiți, cererile se vor introduce în termen de 30 zile libere dela publicarea actului în Monitorul Oficial ;

Considerând că prin expresiunile „înlocuire, mutare, sau punere în retragere a funcționarilor legali numiți“ întrebuințate în art. 4 alin. 2, intențiunea legiuitorului a fost aceea de a încadra în aceste noțiuni, care în concepțiunea sa constituiesc genul, toată diversitatea speciilor fiecărui gen în parte, și care aveau, în ultimă

analiză, de rezultat, o schimbare de pozițiune a funcționarului ;

Că acest mod de a se exprima al legiuitorului, este explicabil, întrucât neputând prevedea în mod concret variatele moduri prin care pozițiunea unui funcționar public putea fi modificată de autoritatea administrativă, s'a servit de aceste noțiuni cu o sferă mai cuprinzătoare, în cari, în mod necesar trebuiesc încadrate toate actele administrative de autoritate, prin care se aduc schimbări în pozițiunea funcționarilor.

Considerând că legiuitorul limitând în timp prin art. 4 aliniatul citat termenul în care se poate introduce o acțiune în contencios administrativ contra unui act de înlocuire, mutare sau punere în retragere, a făcut aceasta dintr'un superior interes de ordine publică și anume, pentruca atât autoritatea administrativă care a săvârșit actul, cât și părțile interesate să nu rămână în incertitudine vreme îndelungată și din această cauză să sufere atât serviciile publice cât și părțile interesate ; legiuitorul a voit să curme cu această stare de incertitudine cât mai repede posibil și să se știe de toate părțile interesate că actul administrativ a devenit definitiv prin faptul că n'a fost atacat în justiție în termenul prevăzut de lege.

Considerând că acesta fiind scopul și rațiunea pentru care legiuitorul a limitat termenul în care se poate introduce o acțiune în contencios în caz de mutare — singurul gen de schimbare în pozițiunea funcționarului care interesează în acest litigiu — este locul a constata că acest termen de trei zeci zile este prevăzut nu numai pentru funcționarul care a suferit o mutare, ci și pentru acel funcționar care a cerut să i se acorde lui acel post, vacant înainte de mutarea efectuată, sau căruia din oficiu și independent de orice cerere, trebuia să i se acorde acest post și nu i s'a acordat ;

Considerând că a decide că termenul de trei zeci zile pentru introducerea acțiunii în contencios a fost prevăzut de legiuitor numai pentru funcționarul care a suferit mutarea, iar nu și pentru acel care pretinde că avea el drept să fie numit în acel post, ar însemna să se nesocotească, în prim loc textul, care prin termenii în care e redactat nu face nicio distincție și în al doilea loc, scopul urmărit de legiuitor, — acela de a se putea cunoaște dintr'un superior interes de ordin general, în cel mai scurt timp, toate litigiile privitoare la schimbarea pozițiunii funcționarilor, spre a nu se lăsa atât autoritatea publică, cât și părțile interesate în incertitudine cu privire la valabilitatea actului administrativ pe autoritate ;

Considerând că a decide că funcționarul public mutat ilegal într'un post oarecare, trebuie să atace actul administrativ de autoritate în trei zeci zile, iar cel care pretinde că acel loc i se cuvenea lui și nu celui mutat, să aibă dreptul a-l ataca ori când, ar fi și irațional, deoarece nu se poate concepe ca unul și același act de autoritate, să poată fi atacat în anulare de una din părțile interesate oricând, iar de cealaltă numai într'un scurt termen determinat.

Că astfel fiind și întrucât prin actul administrativ de

autoritate din speță, atacat în contencios, a fost trecut un Procuror de Curte de Apel, într'un loc de Consilier de Curte de Apel, operațiune care, dată fiind echivalența acestor grade, constituie în ultimă analiză o mutare, care dacă ar fi fost făcută cu călcarea legii ar fi trebuit să fie atacată în contencios de partea care a fost mutată în termen de trei zeci zile dela publicarea actului administrativ de autoritate în Monitorul Oficial, urmează că și cealaltă parte, care pretinde că locul în care a fost mutat cel dintâi, i se cuvenea lui, fie prin transferare, fie prin avansare trebuia să-l atace în contencios tot în termen de trei zeci zile dela aceeași publicare în Monitorul Oficial.

Că în speță, reclamantul Mihail Eșianu, Președinte la Tribunalul Iași, atacând în contencios actul Ministerului de Justiție prin care N. Buzea Procuror la Curtea de Apel din Iași a fost mutat în locul vacant de Consilier la acea Curte, după aproape trei ani și deci după expirarea termenului de trei zeci zile dela publicarea I. D. R. de mutare în Monitorul Oficial, acțiunea sa este tardivă și Curtea de Apel Chișinău numai cu exces de putere și cu violarea textelor invocate în motivul de casare, a decis că acțiunea este în termen și a respins incidentul de tardivitate ridicat de Minister.

Că deci motivul I de casare fiind fondat, deciziunea No. 14/934 a Curții de Apel Chișinău Secția I-a urmează a fi casată, iar în fond, acțiunea cată a fi respinsă ca tardivă.

Pentru aceste motive casează :

NOTA. — O speță analogă s'a prezentat înaintea Curții de Apel din București S. III-a, cu ocaziunea judecării acțiunii în contencios administrativ intertată de către Cristea R. Cristescu împotriva Regiei autonome C. F. R. și prin care cerea anularea deciziunii de încadrare ca urmare căreia, se plângea că a fost retrogradat din funcția ce ocupa.

Înainte de a se intra în discuția fondului acestui proces, Regia Autonomă C. F. R. a ridicat incidentul de tardivitatea acțiunii, pe motiv că nu a fost introdusă cu termenul de 30 de zile conform cu art. 21 al II al legii de contencios administrativ.

Reclamantul a combătut acest incident, susținând cu termenul de 30 de zile prevăzut în textul de mai sus este cerut numai pentru cazul de înlocuire, mutare, sau punere la retragere a unui funcționar, iar nu și în caz de retrogradare dintr'un grad în altul, în care caz acțiunea în contencios poate fi introdusă ori când.

Chestiunea n'a fost soluționată încă de Curte, intru cât s'a declarat divergență.

Dată fiind importanța juridică a problemei, dăm aci ambele păreri, astfel cum au fost motivate, în urma divergenței.

OPINIUNE

Subsemnații Camil Demetrescu și S. Rădulescu, consilieri ai Curții, suntem de părere să se admită excepțiunea de tardivitate ridicată de pârâta Regia

Autonomă C. F. R. și în consecință să se respingă ca tardivă acțiunea făcută de Cristea R. Cristescu, pentru următoarele considerațiuni :

Articolul 4 din legea pentru contenciosul administrativ după ce prevede în primul său alineat că cererile întemeiate pe art. I din lege pot fi introduse ori când în aliniatul următor adărgă că în cazul de înlocuire, mutare sau punere în retragere în contra legii, a funcționarilor inamovibili legal numiți, cererile vor fi făcute în termen de 30 zile dela publicarea în Monitorul Oficial.

Prin urmare acest text de lege, creiază o distincțiune cu privire la termenul de introducere a acțiunii în contencios administrativ, între acțiunile care se întemeiază pe art. I din lege, și cari pot fi pornite de orice persoană vătărată în drepturile sale printr'un act administrativ de autoritate făcut cu călcarea legilor și între acțiunile pornite de funcționarii legal numiți când sunt vătămați în drepturile lor printr'un act administrativ abusiv relativ la funcționarea lor. Primele putând fi intentate ori când, cele din urmă numai în termen de 30 zile dela publicarea în Monitorul Oficial.

Este drept că art. 4 din legea contenciosului vorbind de aceste acțiuni, enumeră numai cazurile de înlocuire, mutare sau punere în retragere în contra legii, fără a numi și cazul, ca în speță, de retrogradare din funcțiune, caz care însă face parte din aceeași sferă ca și cele trei enumerate în lege, de oarece retrogradarea unui funcționar din punctul de vedere al vătămării și al situației în care acesta se vede pus, se încadrează între mutare și punerea în retragere sau înlocuire.

Astfel că, din moment ce legiuitorul a crezut că trebuie să limiteze într-un anumit termen dreptul funcționarului de a se plânge printr'o acțiune în contencios în contra actului administrativ prin care a fost înlocuit mutat sau pus în retragere, aceeași rațiune impune ca să se păzească același termen și când e vorba de retrogradarea sa din funcțiune, care în ultima analiză apare tot ca o înlocuire sau mutare din funcțiunea pe care funcționarul a ocupat'o, cu deosebirea numai ca în loc să fie lăsat în afară de cadrul funcționăresc sau mutat într'o altă localitate, este numai trecut într'o funcțiune inferioară din punct de vedere erarhic.

Argumentul de text, care se invoacă și anume că retrogradarea nefiind prevăzută printre cazurile enumerate de lege, trebuie socotită în cazurile generale, când acțiunea în contencios poate fi introdusă ori când, nu poate rezista, de oarece omisiunea legiuitorului de a enumera și retrogradarea funcționarului printre celelalte trei își găsește aplicația, că acest caz de vătămare a unui funcționar în drepturile lui, inexistent sau foarte rar la data când a fost legiferat contenciosul administrativ, a început să apară pe o scară întinsă mai târziu, în urma legilor de organizare a Ministerelor și a unei noi încadrări a funcționarilor.

Față deci de aceste considerațiuni, suntem de părere

că, acțiunea de față prin care reclamantul se plâge contra actului administrativ care-l retrogradează este tardiv făcută, fiind introdusă peste termenul de 30 zile prevăzut de art. 4 al. II din legea contenciosului administrativ.

Pentru aceste motive redactate de d-l consilier Siliu Rădulescu suntem de părere a se admite incidentul de tardivitate.

Semnați : *Camil Demetrescu, S. Rădulescu.*

OPINIUNE

Având în vedere că potrivit art. 1 și 4 din legea contenciosului administrativ acțiunile în contencios din partea acelor cari se pretind vătămați în drepturile lor prin acte administrative de autoritate făcute cu călcarea legilor și a regulamentelor se pot face ori când.

Având în vedere că dela această Regulă generală art. 4 al. II din legea contenciosului face excepțiune pentru două cazuri ; I pentru cazul când acțiunea în contencios este îndreptată în contra unui act administrativ de înlocuirea, mutarea sau punerea în retragerea unui funcționar inamovibil legal numit, pentru care caz se prevede că acțiunea în contencios trebuie intentată în termen de 30 zile dela publicarea actului administrativ prin Monitorul Oficial ; și II, pentru cazul când acțiunea în contencios este îndreptată în contra refuzului administrației de a rezolva o cerere a unui particular pentru care caz se prevede că acțiunea în contencios trebuie intentată de 60 de zile dela înregistrarea cererei de către autoritatea administrativă

Având în vedere că în speță acțiunea reclamantului nu intra în niciunul din cazurile pentru care legea contenciosului prevede că acțiunea trebuie făcută într'un termen anumit, fiindcă prin acțiunea în chestiune reclamantul se plânge în contra unui act administrativ al Regiei Autonome C.F.R., prin care el a fost retrogradat din funcțiunea de controlor principal cl. III în funcțiunea de șef de gară principal cl. III ; că așa fiind excepțiunea prin care Regia Autonomă C. F. R. susține prin referire la disp. art. 4 al. II din legea contenciosului administrativ, ca acțiunea reclamantului e tardivă, este neîntemeiată și cată a fi respinsă.

Semnat : C. Negoescu.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III-a

Audiența de la 18 Decembrie 1935

Președinția D-lui Camil Demetrescu, consilier

Soc. „Danubiana fabrica de Zahăr Asociațiunea de ameliorațiuni Petroșani-Arsache

PERSOANĂ JURIDICĂ.—CARACTER PUBLIC.—CARACTER PRIVAT
— ART. 1 LEGEA PERSOANELOR JURIDICE 6 FEBRUARIE 1924.

În afară de principiul general stabilit în drept, că sunt persoane juridice cu caracter public, numai acele cari urmăresc un interes obștesc, în sistemul legii române, încă pentru ca o societate juridică să poată fi considerată cu caracter de drept public, trebuie neapărat

ca chiar legea să o creeze, adică însăși constituirea ei să fie făcută prin lege, iar nu numai în baza legii, căci dacă societatea nu este creiată prin lege ci de particulari în baza numai a unei legi, caracterul ei juridic este de drept privat.

No. 510. — Admis apelul făcut de asociația de ameliorațiuni funciare Petroșani Arsachi în contra sentinței civile cu No. 896/935 a Trib. Ilfov S. I. civ. cor. în proces cu „Danubiana” fabrică de Zahăr.

Curtea,

Asupra apelurilor făcute de către Asociația de Ameliorațiuni Funciare Petroșani Arsache în calitate de debitoare și de către „Danubiana” Fabrici și Rafinării Societate Anonimă Română, în calitate de creditoare, în contra sentinței civile Nr. 895/936, a Trib. Ilfov secția I-a C.C. prin care s'a admis cererea făcută de „Danubiana” Fabrici și Rafinării de Zahăr societate Anonimă Română în calitate de creditoare, în baza art. 69 din legea pentru lichidarea datorilor agricole și urbane, constatându-se că apelanta Asociația de Ameliorațiuni Funciare Petroșani Arsache, nu befneciază de dispozițiunile legii de conversiune mai sus menționată, în ce privește creanța datorită societății Danubiana.

Având în vedere actele dela dosar și susținerile orale și scrise ale părților.

Având în vedere că Tribunalul prin sentința apelată motivează admiterea cererei făcută de Societatea „Danubiana”, pe considerațiunea că Asociația de Ameliorațiuni Funciare Petroșani Arsache, a fost constituită în baza art. 34 din legea P. A. R. I. D. care dă calitatea unor asemenea asociațiuni de persoane juridice de drept public spre deosebire de celelalte persoane juridice de drept privat cari nu-și dobândesc acest caracter decât în urma îndeplinirii condițiunilor cerute de art. 1 din legea persoanelor juridice din 6 Februarie 1924.

Că deci, continuă Tribunalul în motivarea sa, asociația de Ameliorațiuni Funciare Petroșani Arsache, neavând caracterul de persoană juridică de drept privat cu scop nelucrativ așa cum cere art. 1 din legea pentru lichidarea datorilor, ci acela de persoană juridică de drept public, dânsa nu poate befnecia de prevederile legii de conversiune în ce privește creanța datorată societății „Danubiana”.

Având în vedere că apelanta Asociația de Ameliorațiuni Funciare Petroșani Arsache, prin apelul său, cât și oral în ședința și apoi prin concluziunile scrise, susține că greșit Tribunalul a admis acțiunea provocatorie făcută de creditoarea sa Societatea Danubiana, de oarece nu legea ci voința proprietarilor Asociației au creiat Asociația Petroșani Arsache, iar împrejura-rea că Statul ocroteste aceste asociații, acordându-le câte-va avantagii cari să înlesnească constituirea și să garanteze normala lor funcționare, nu ridică acestora caracterul lor de persoană juridică de drept privat, pentru că la baza acestor asociații stă inițiativă

privată stimulată și incurajată de organele de stat.

Considerând că potrivit art. 1 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane sunt considerați ca debitori agricoli, pe lângă debitorii cetățeni români, persoane fizice și persoanele juridice de drept private care n'au scop lucrativ.

Că deci pentru a se decide dacă apelanta Asociația de Ameliorațiuni Funciare Petroșani Arsache, îndeplinește condiția cerută de textul de mai sus, urmează a se examina dacă numita asociație constituie o persoană juridică de drept privat cu scop nelucrativ, sau este o persoană de drept public, în care caz neintrând în prevederile de beneficiu ale legii de asanare, bine Tribunalul a admis acțiunea provocatorie făcută pentru această constatare, de Soc. Danubiana.

Considerând că în afară de principiul general stabilit în drept, că sunt persoane juridice cu caracter public numai acele care urmăresc un interes obștesc, în sistemul legii române prin art. 1 din legea persoanelor juridice din 6 Februarie 1924, se precizează că persoanele juridice de drept public se creiază numai prin lege și că persoane juridice de drept privat sunt asociațiunile și fundațiunile fără scop lucrativ sau patrimonial, create și organizate de particulari și cari nu pot dobândi personalitate juridică decât numai în condițiunile acelei legi, iar prin ultimul aliniat al aceluiași articol, se mai adaugă că societățile și asociațiunile prevăzute de codurile de comerț și alte legi, vor avea același caracter și rămân supuse dispozițiunilor acelor legi.

Considerând că din depozițiile acestui text de lege ideea care se degajă lămurit este aceea, că pentru ca o societate juridică să poată fi considerată cu caracter de drept public, trebuie neapărat ca, chiar legea să o creeze, adică însăși constituirea ei să fie făcută prin lege, căci dacă societatea este creiată numai în baza unei legi, însă de particulari caracterul ei juridic este de drept privat.

Că într-adevăr, și societățile comerciale și cele prevăzute de alte legi, așa după cum se exprimă legiuitorul în aliniatul 3 de sub. art. 1 din legea persoanelor juridice, își întemeiază existența lor tot pe o lege — codul de comerț sau „alte legi” — însă sunt create și organizate de particulari, iar nu prin lege așa cum se creiază o persoană de drept public.

Având în vedere că în speță asociațiunea de Ameliorațiuni Funciare Petroșani Arsache, dacă este creiată în virtutea art. 14 din legea P. A. R. I. D., care prevede că proprietarii terenului din fiecare unitate naturală indicată în planul general de ameliorațiuni pot fi îndatorați a se constitui în asociațiuni de ameliorare, nu este însă creiată prin lege, ci de către particulari — proprietarii de terenuri inundabile anume indicați în tabloul prevăzut în statutul asociației — astfel cum se găsește publicat în Monitorul Oficial Nr. 104 din 14 Maiu 1930.

Că în asemenea condițiuni potrivit principiului mai sus stabilit, asociațiunea de Ameliorațiuni Funciare

Petroșani Arsache, nu poate îmbrăca decât caracterul unei persoane juridice de drept privat cu caracter nelucrativ și ca atare urmează să fie cuprinsă în dispoziția de beneficiu a art. 1 din legea de asanare, astfel că apelul acestei asociațiuni urmează să fie admis și deci respinsă acțiunea provocatorie intentată la prima instanță de către creditoarea ei Societatea „Danubiana”.

Că în afară de aceasta nici interesul obștesc nu poate fi invocat, pentru a putea imprima apelantei caracterul de societate juridică de drept public, de oarece această asociațiune este creiată în primul rând în interesul proprietarilor cari fac parte din această asociație, și numai în mod indirect și îndepărtat din punct de vedere economic, ar putea să privească și interesul obștesc, ceiace însă nu e suficient pentru a i se putea atribui caracterul de persoană juridică de drept public.

Pentru aceste motive redactate de dl. Consilier Siliu Rădulescu, admite.

Semnați: *Camil Dumitrescu, S. Rădulescu, Victor Șerbănescu.*

JURISPRUDENȚA STRAINA

AMNISTIE. — Recursul Ministerului Public. Oficiul Curței de Casație.

Nu este locul a hotărâri asupra recursului formulat de către Ministerul Public contra unei deciziuni date cu ocazia unei infracțiuni amnestiate.

(CASS. CRIM. 12 Février 1932. *Gazette du Palais* 11 Mars 1932 *Récueil des Sommaires de la Jur Française* 1932 Mai No. 5 pag. 418).

NOTA. — nDeciziunea Curței ce adnotăm nu este decât aplicațiunea principiului că stingerea acțiunii publice prin amnistie se produce nu numai pentru faptele cari n'au format obiectul nici unei urmăriri dar încă și pentru faptele pentru cari urmărirea a început și aceasta chiar atunci când urmărirea ar fi pe punctul de a se termina printr'o hotărâre.

Inalta Curte de Casație Franceză s'a mai pronunțat în același senz. (*Cass. Crim.*, 10 Janvier 1901 *Dalloz P.* 1901. 1.86 ; 26 Janvier 1901, *Dalloz P.* 1901, 1.177).

Totuși Suprema Curte Franceză a decis că recursul făcut de către Procurorul General, poate avea de de efect a casa în interesul legii hotărârea unui tribunal de simplă poliție care îndepărtase un punct al contravențiunei interpretând greșit legea amnistiei. (*Cass. Crim.* 26 Janvier 1901, decizia precitată).

D. COTRUTZ